

GMIC Sweden  
Datum: 2018-04-04  
info@gmicsweden.se  
katarina.thorstensson@goteborg.com

Näringsdepartementet  
**N2017 /07438/FF**  
n.registrator@regeringskansliet.se  
n.remisser.ff@regeringskansliet.se

## **Yttrande över betänkande ”Ett land att besöka, en samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)**

### **Bakgrund**

Green Meeting Industry Council, GMIC, från 2017 Events Industry Council (EIC) Sustainability, är en internationell organisation som verkar för en hållbar utveckling inom mötesindustrin. Green Meeting Industry Council Sweden är en svensk avdelning och verkar som en ideell förening fritt under samma mål som den internationella moderorganisationen. GMIC Sweden grundades 2011, av ett tiotal tongivande aktörer inom den svenska mötes- och evenemangsnäringen; Arenabolaget i Linköping, Göteborg & Co, Kistamässan, Luleå Convention Bureau, MCI Sweden, Stockholm Convention Bureau, Stockholmsmässan, Visit East Sweden och Svenska Mässan. Dagens GMIC Sweden representerar ett brett spektrum av besöksnäringens aktörer.

### **Verksamhet**

GMIC Sweden verkar för en hållbar mötes- och evenemangsnäring. Föreningen erbjuder ett sammanhang och en plattform för att belysa hållbarhetsfrågor som en nödvändig faktor för långsiktig framgång och lönsamhet, och för att gemensamt utveckla och driva på för en hållbar utveckling av vår näring. GMIC Sweden har idag 30-talet medlemmar från hela landet och från olika delar av besöksnäringen; kongressanläggningar, arrangörer, hotell, destinationsbolag, cvb:er m fl.

Föreningen fokuserar aktiviteter och verksamhet på områdena bygga nätverk, sprida och dela kunskap samt påverkan.

### **Övergripande summering av föreningens yttrande**

GMIC Sweden har tagit del av remissversionen av Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring.

Föreningen har länge saknat och efterlyst en samlad politik, en övergripande samordning, och en utpekad minister för besöksnäringen. Vi är positiva till ett nytt övergripande politiskt mål för besöksnäringen och regeringens uppdrag att utveckla, anta och genomföra en nationell strategi för hållbar besöksnäring liksom inrättandet av en tydlig ny funktion i Nationellt besöksnäringensforum.

Utredningen ger en bra bild av besöksnäringens komplexa förutsättningar. Innehållet visar på bredd men inom vissa områden finns behov av fördjupning och en närmare beskrivning av problem och utmaningar. Besöksnäringens stora utmaningar ur ett hållbarhetsperspektiv berörs inte nämnvärt, såsom t ex transporter generellt och flyget specifikt. Storstädernas perspektiv saknas generellt. På det stora hela skapar utredningen dock en gemensam referens genom sin omfattande redogörelse av näringen och dess olika delar och verksamhetsgrenar. GMIC Sweden ser det som extra viktigt att kompetens i hållbarhetsfrågor prioriteras och blir en naturlig del i det fortsatta arbetet.

Vi har utöver detta synpunkter som följer.

## Fördjupat yttrande

### Kap 3 - En samlad politik

GMIC Sweden delar utredningens beskrivning av behovet av en samlad politik och delar synen på besöksnäringens aktörsystem. Föreningen ställer sig bakom utredningens förslag till mål, behovet av nationell strategi samt inrättande av Nationellt besöksnäringensforum. Vad avser utredningens förslag om ny nationell funktion för utveckling och innovation ställer vi oss bakom det uppdrag och syfte som utredningen föreslår och ser mycket positivt på förslagen att tydliggöra organiseringen av politiken.

Som föreningen med många olika medlemmar med olika perspektiv förordar vi inte något av alternativen på organisering. Däremot att relevant kompetens finns i ny eller befintlig organisation som får uppdraget liksom viktigt att det befintliga innovationssystemet i form av t ex RISE och Vinnova har tydliga uppdrag med besöksnäringensperspektiv.

Viktigt att lyfta i sammanhanget är att stärkt myndighetssamordning kräver att regleringsbrev för de olika myndigheterna förtydligas i att besöksnäringensuppdrag läggs till. Alla berörda myndigheter behöver få ett uppdrag att arbeta med besöksnäringensfrågorna i sin ordinarie verksamhet.

### Kap 4 – Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

Vi ser det som en nödvändighet att det sätts stort fokus på hållbarhet och en hållbar utveckling för besöksnäringen. Det är positivt att Agenda 2030 tas som utgångspunkt, men dessvärre berörs detta bara översiktligt och utan direkt koppling till besöksnäringen; "Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030". Förhållningssättet till hållbarhetsfrågan uppfattas som mycket passivt. Vi saknar resonemang kring vikten av att arbeta med alla hållbarhetsperspektiv samtidigt och likaså saknas ett nyanserat resonemang kring mål- och intressekonflikter och hur dessa frågor behöver adresseras.

Vi ser hållbarhet såväl som en utmaning som en affärsmöjlighet, och vi är angelägna om att besöksnäringen kan och vill vara en del av lösningen, inte problemet. En progressiv hållbar besöksnäring är en konkurrensfördel gentemot andra länder och destinationer. Detta resonemang saknas i stort sett i problematiseringen. Sverige har en bra grund för positionering som ett hållbart besöksmål i globalt perspektiv och ur samtliga hållbarhetsperspektiv.

Besöksnäringens betydelse ur ett hållbarhetsperspektiv beskrivs främst som en möjlighet för social och ekonomisk utveckling i glesbygd. Besöksnäringens betydelse för att möta storstädernas sociala hållbarhetsutmaningar får inte glömmas bort, t ex när det gäller sysselsättning och integrationsfrågor.

Vi föreslår att i samband med utveckling av nationell strategi för besöksnäringen att även en hållbarhetsstrategi för besöksnäringen bör tas fram som en del av och integreras i den övergripande strategin, organisationen och insatsområdena. Viktigt att denna strategi och målbild kopplas till, av regeringen, redan beslutade mål och ramverk såsom Agenda 2030, klimatmålen, Fossilfritt 2030. Uppdraget att ta fram och ansvara för hållbarhetsstrategin bör tilldelas Nationellt besöksnäringensforum.

Vi ser positivt på samordning och ökade insatser kring kunskapsspridning. Viktigt i sammanhanget att göra skillnad på kunskapsskapande, kunskapsspridning och lärande. När det gäller ansvaret för samordning och kunskapsspridning avseende hållbar utveckling, vilket föreslås Tillväxtverket, är det viktigt att kunskap och därtill kopplad utveckling baseras på ovan föreslagna hållbarhetsstrategi grundad i bl a Agenda 2030. Viktigt att inte hänga upp arbetet på eller binda sig till en särskild märkning eller särskilt hållbarhetssystem för ledning och utveckling. Olika verktyg passar olika verksamheter på vägen mot att nå målen i en strategi. Likaså ser vi en utmaning i kunskapsspridning mellan de olika nivåerna nationellt, regionalt och lokalt.

Vi ser också positivt på utvecklingen av kunskap kring destinationssamverkan i och mellan stad och landsbygd. Dock bör ifrågasättas om förslaget att uppdraget ska vara en uppföljning av tidigare satsningar som Tillväxtverket genomfört är relevant för syftet, eller det bästa alternativet utifrån syftet med satsningen.

### **Kap 5 – Digitalisering med fokus på delnings och plattformsekonomi**

Vi saknar resonemang kring digitalisering i ett bredare perspektiv vilket är mer relevant än det förhållandevis smala fokus på delnings- och plattformsekonomi som utredningen tar. Delnings- och plattformsekonomi är förvisso en växande del i näringen men det finns andra områden där besöksnäringen och dess aktörer skulle kunna ta tillvara och öka sin förmåga till innovation och möjlighet till tillväxt. Genom samverkan över branschgränser kan nya innovativa digitala lösningar skapa såväl effektivisering och förenkling som värdeskapande och vinstmöjligheter. Med ett bredare anslag avseende digitalisering blir möjligheterna större då såväl administration som upplevelsen (AI, VR och AR) kan skapa bredare och bättre förutsättningar för tillväxt för branschen och dess aktörer.

### **Kap 6 – Kompetensförsörjning**

Utredningens förslag är bra och bidrar. De insatser som föreslås kommer delvis stödja branschens omställning och utveckling. Vi bedömer dock att dessa förslag inte är tillräckliga för att underlätta besöksnäringens behov av kort- och långsiktig kompetensförsörjning. Kompetensutveckling är viktigt – att behålla och utveckla medarbetarna men näringen behöver även nya medarbetare. Kompetensförsörjningen är en nyckelfråga för besöksnäringens utveckling och tillväxt. Det behövs en mycket bredare palett av åtgärder och ett långsiktigt arbete snarare än insatser i projektform.

Utredningen saknar insatser för att adressera frågan om den långsiktiga kompetensförsörjningen och behöver kompletteras med förslag på incitament för att fler personer ska utbilda sig och stanna kvar i branschen.

Det behövs omfattande insatser för att öka attraktionskraften för arbete inom besöksnäringen. Det behövs samverkan mellan bransch och myndigheter samt samverkan i framtagandet och kvalitetssäkrandet av utbildningar på flera nivåer, både lokalt och nationellt inom hela utbildningssystemet.

I arbetet att underlätta för branschens kompetensförsörjning och utveckling är det högst väsentligt att myndighetsutövandet förenklas för både tillsyn och tillstånd men även avseende anställningar – särskilt vid anställning av nyanlända som många upplever som komplicerat och svårt att hantera.

Kompetensförsörjningen och kompetensutvecklingen är enligt utredningen ett av de största hinder som branschen ser mot ökad tillväxt. Samtidigt har besöksnäringen möjlighet att skapa jobb för personer med en kortare utbildningsbakgrund som idag står utanför arbetsmarknaden.

GMIC Sweden förespråkar att de befintliga YH-utbildningar som bedrivs runt om i landet kopplas ihop i det fortsatta arbetet. Detta eftersom YH-utbildningar är framtagna av och med branschen och fyller en viktig funktion för kompetensförsörjningen i branschen.

### **Kap 7 – Utveckling, innovation och forskning**

Vi delar utredningens syn på behovet av ökad innovationsförmåga inom näringen. Behovet av ökad kunskap och innovationsförmåga inom näringen för att ta tillvara tillväxtpotentialer och utmaningar, inte minst ur ett hållbarhetsperspektiv, är stort. Nya produkter, tjänster och erbjudanden tillsammans med digitalisering kan skapa nya affärsområden. Strukturer som möjliggör/underlättar innovationssamverkan mellan olika typer av organisationer; privata-offentliga, små-stora, olika sektorer inom besöksnäringen etc ökar värdeskapandet.

Viktigt att understryka att besöksnäringen behöver vara del av och få en tydlig plats i det nationella innovationssystemet och i befintliga innovationsmiljöer, regionala testbäddar o dyl.

### **Kap 8 – Data, statistik, analys**

Generellt sett är utredningens förslag relevanta och bra. Dock får vissa av förslagen konsekvenser såsom att Tillväxtverkets uppdrag måste förändras till att omfatta ansvar att ta fram statistik och analys på regional och lokal nivå. GMIC Sweden tar inte ställning till om Tillväxtverket är lämpligaste aktör att ta hand om detta eller om uppdraget möjligen ska ligga på SCB. Frågorna måste hanteras i ett långsiktigt och brett perspektiv avseende t ex planering, finansiering och inte minst kunskapsspridning.

Av största vikt att påpeka är att andra områden än omsättning, sysselsättning och gästnätter måste belysas – att det finns koppling till det övergripande politiska målet *”att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet”*, och till målet kopplad strategi.

### **Kap 9 – Trafik och transporter**

Trafik och transporter är en viktig del av och förutsättning för besöksnäringens tillväxt och hållbara utveckling. Vi stödjer betänkandets förslag. I utredningen saknar vi resonemang kring transporter generellt och flyget specifikt som den hållbara besöksnäringens stora målkonflikt och utmaning. Besöksnäringen behöver ett hållbart transportsystem och en kollektivtrafik som också tillgodoser näringens behov såväl utifrån stad-land-perspektivet som för landsbygden generellt.

### **Kap 10, 11, 12 – Natur-, Kultur- och Måltidsturism**

Kapitlen om natur-, kultur- och måltidsturism visar tydligt den komplexitet och mångfald som finns i branschen med många aktörer från olika näringsgrenar, privat, offentlig och ideell verksamhet och med varierande storlek, som behöver samarbeta för en framgångsrik besöksnäring. Förslagen i dessa kapitel visar också på behovet, och nödvändigheten, av en gemensam övergripande hållbarhetsstrategi för besöksnäringen som en integrerad del såväl i den nationella besöksnäringensstrategin som i insatsområdena. Särskilt tydligt blir detta exempelvis i förslagen som ges till Fastighetsverket respektive Riksantikvarieämbetet beträffande besöksmålsutveckling där båda, i vissa delar möjligen gemensamt, rimligtvis torde ta fram planer för hållbar besöksmålsutveckling.

### **Kap 13 – Evenemangs- och möteslandet Sverige**

Vi ser att hållbara möten och evenemang är, och kan i större utsträckning vara, en styrka för evenemangs- och möteslandet Sverige.

Analyserna och förslagen är på det stora hela bra och relevanta, dock ser vi genomgående ett behov av att vara mer precis i formuleringarna och förslagen. I delar av utredningen används evenemang som en gemensam beskrivning för möten, evenemang och internationella besök, ibland hänvisas till evenemang specifikt, vilket skapar otydlighet. Likaså ligger fokuset på stora publik idrottsevenemang vilket utesluter en stor del av mötes- och evenemangsnäringen. Vi saknar även en definition av stora möten och evenemang. Relevant att lyfta i sammanhanget är att t ex inom mötessegmentet kan även mindre möten vara av stor strategisk betydelse.

Det föreslås exempelvis också att *”samordningen av insatser från berörda departement i förhållande till evenemang och stora möten stärks”*. Vad innebär detta i praktiken? Innefattar denna samordning finansieringsinitiativ?

Vi anser det viktigt att möten och evenemang får en tydlig plats i besöksnäringen och därmed inbegrips i de krav och möjligheter runt utveckling och strategisk kommunikation som övriga besöksnäringen. Strategi för evenemang och möten bör rimligtvis ingå i den nationella strategin för besöksnäringen och därtill kopplade hållbarhetsstrategi.

I utredningens förslag anser vi att hållbarhetsperspektivet bör tryckas på tydligare – särskilt viktigt i förslaget till Visit Sweden då hållbara möten och evenemang är en strategisk möjlighet för Sverige, också i exportstrategin och svensk synlighet på världsmarknaden. Även Riksidrottsförbundet har identifierat att hållbarhet ska profilera Sverige för att värva internationella evenemang vilket gör frågan än mer aktuell.

Utredningen föreslår att ge Tillväxtverket i uppdrag att, i dialog med Team Sweden och SNCVB m. fl., genomföra en förstudie om nationella mål och insatsområden för stora möten. I detta sammanhang ser vi GMIC Sweden som en relevant aktör att delta i dialogen. Dock bör denna insats vara en del i att ta fram den nationella strategin och därtill koppla hållbarhetsstrategi.

Säkerhetskraven för möten och evenemang ökar ständigt. GMIC Sweden anser att frågan om nationellt ansvar för och utveckling av säkerhet kring evenemang bör ligga på den för frågan mer relevanta myndigheten MSB - Myndigheter för Samhällsskydd och beredskap Myndigheten bör få och ta en ytterligare aktiv roll för att Sverige skall positionera sig som ett alternativ för internationella rättighetsinnehavare. Lokala myndigheter måste få ett tydligare uppdrag, förstärka och intensifiera behandlandet av ansökningar gällande event och möten.

I utredningen saknar vi även frågan om ansvar, riskspridning och finansiering i samband med såväl värvande som genomförande av stora internationella möten och evenemang. Utredningen föreslår ett "representationsstöd, i ett urval av stora internationella idrottsevenemang". Det framgår inte vad detta representationsstöd består av.

För att Sverige och destinationerna ska lyckas vara konkurrenskraftiga i värvningsprocesser är det viktigt att staten, som får en stor del av intäkterna, är beredd att gå in med garantier. Idag står oftast regioner, kommuner och destinationer risken tillsammans med arrangörerna när det är staten som är mottagare av de största intäkterna (bland annat genom moms).

Betänkandet anför att "Sverige har en möjlighet att ta en ledande position inom hållbara evenemang". Detta är både viktigt och sant. Samtidigt är konkurrensen hård om stora internationella möten och evenemang och hållbarhetsfrågan omfattar inte bara miljömässiga och sociala perspektiv utan även det ekonomiska perspektivet. Sveriges hållbarhetsframtoning ensam kommer på kort sikt inte att leda till att fler evenemang och stora möten förläggs till Sverige. Miljömässig och social hållbarhet kommer för många evenemang och rättighetsägare sällan att övertrumfa finansieringsdimensionen.

Ett förslag för att balansera intressen går ut på att inrätta en fond med statligt stöd för specifika stora satsningar på att värva evenemang och stora möten. Det skall vara svårt att få stöd från denna fond, men det måste finnas som ett alternativ för extraordinära satsningar. Beträffande fonden så kan ett par evenemang eller fokusområden pekas ut för att ge en riktning, t ex vinter-OS, större EM och VM, Eurovision, Hållbarhet, Life science, Material science-kongresser eller andra evenemang och möten som stärker Sverige bilden eller andra av UD och Svenska Institutet utpekade fokusområden.

#### **Kap 14 – Regler, tillstånd och tillsyn**

Näringen består till mycket stor del av små- och medelstora företag i en rad olika branscher. Omfattande myndighetskrav och regelbördor gör det tufft för näringen och kan i förlängningen påverka deras utveckling i hållbar riktning. Därför är förslag om regelförenkling och utveckling av myndighetssamverkan mycket viktiga förslag. Regelverk och dess processer bör förenklas, inklusive genom digitalisering och behovsanpassade tjänster, samt tolkning av lagar och regler bör vara lika i alla delar av landet och oberoende av handläggare.

Detta är en förutsättning för att den enskilde företagaren ska kunna bidra till en hållbar besöksnäring.  
Förenkling ger utrymme för att utvecklas i hållbar riktning och bidra till ett hållbart samhälle.

Värt att nämna särskilt är de möjligheter som finns i besöksnäringen för ökad sysselsättning i utsatta grupper  
som kan underlättas genom översyn och förenklingar i arbetsmarknadsregler.

Styrelsen GMIC Sweden  
2018-04-04

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Katarina Thorstensson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Katarina Thorstensson  
Ordförande